

**NÄKÖKULMIA METSÄSTYKSEEN – MILLAISIA DISKURSS-
SEJA RAKENTUU METSÄSTÄVIEN NAISTEN HARRASTUS-
KOKEMUKSISSA?**

Tuija Keränen
Kandidaatintutkielma
Suomen kieli
Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2022

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä Tuija Keränen	
Työn nimi Näkökulmia metsästyksen – Millaisia diskursseja rakentuu metsästävien naisten harrastuskokemuksissa?	
Oppiaine Suomen kieli	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Toukokuu 2022	Sivumäärä 21
Tiivistelmä <p>Tutkimuksessa käsitellään metsästystä harrastavien naisten kokemuksia kyseisen harrastuksen parissa. Tarkastelun kohteena on naisten tekemät kielelliset ja sanastolliset valinnat, joita he käyttävät kuvailemaan kokemuksiaan ja käsityksiään metsästyksen harrastuksena sekä sukupuolen vaikutuksesta siihen. Tutkimus on soveltavaa kielentutkimusta, tarkemmin laadullista diskurssintutkimusta. Teoreettisena viitekehyksenä toimii diskurssintutkimus sekä sukupuolentutkimus. Diskurssintutkimus antaa mahdollisuuden keskittyä kokemusten syvällisemmän kielellistämisen tutkimiseen. Diskurssit on määritelty Geen merkityksen ja identiteetin rakennustehtävien kautta. Sukupuolentutkimus antaa kehyksen tarkastella aihetta tarkemmin sukupuolen merkityksen sekä sen kautta, miten naiset asettavat itsensä yhteiskuntaan ja harrastuksen piiriin metsästäjinä. Sukupuoli on määritelty sosiaalisen sukupuolen käsityksen kautta, eli tekojen, toistojen ja tapojen kautta rakentuvana.</p> <p>Tutkimuskysymykset ovat: Millaisia diskursseja nousee esille naisten metsästysharrastuskokemuksissa? Miten sukupuoli esiintyy tai esitetään diskursseissa?</p> <p>Aineisto on kerätty puolistrukturoidun teemahaastattelun avulla. Haastatteluihin osallistui kolme metsästysharrastavaa ja sen kanssa tekemisissä olevaa naista. Haastattelut kestivät noin 40 minuuttia. Haastatteluiden jälkeen aineisto litteroitiin tekstiksi peruslitteroinnin tarkkuudella. Analysoitavaa tekstiaineistoa oli lopulta yhteensä 21 sivua.</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena oli lähteä selvittämään, miten metsästysharrastus nähdään naisten näkökulmasta sekä millaisia diskursseja aiheen ympärillä rakentuu. Kiinnostuksen kohteena oli sukupuolen mahdollinen vaikutus harrastukseen sekä se, miten naiset rakentavat kielellisesti kuvaa harrastuksestaan. Tutkimuksessa nousi esiin kolme diskurssia: 1. Luonnon merkityksen diskurssi, 2. metsästyksen luonnollisena jatkumona -diskurssi sekä 3. naissukupuoli haasteena -diskurssi. Luonto, siellä olo ja sen ymmärtäminen nähtiin merkityksellisenä osana metsästystä ja metsästäjyyttä. Sen kuvailtiin olevan rauhoittavaa ja työn vastapaino. Kaikki haastatellut olivat harrastaneet luonnossa liikumista pidemmän aikaa ja kokivat metsästyksen luonnollisena jatkumona omille harrastuksilleen. Naissukupuoli oli vaikuttanut heidän kaikkien kokemuksiin metsästyksestä, mutta sitä ei pääasiallisesti nähty ongelmana. Sukupuolta esitettiin vertailuna miesten ja naisten välillä sekä asiana, joka ei saisikaan vaikuttaa metsästysharrastukseen.</p>	
Asiasanat metsästyksen, naiset, sukupuoli, diskurssintutkimus, diskurssi, harrastukset	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	TUTKIMUKSELLINEN VIITEKEHYS.....	4
	2.1 Diskurssintutkimus.....	4
	2.2 Sukupuolentutkimus.....	6
3	AINEISTO JA MENETELMÄT.....	7
	3.1 Haastattelut ja aineiston käsittely.....	7
	3.2 Analyysimenetelmä.....	8
4	ANALYYSI.....	10
	4.1 Luonnon merkityksen diskurssi.....	10
	4.2 Metsästys luonnollisena jatkumona -diskurssi.....	13
	4.3 Naissukupuoli haasteena -diskurssi.....	14
5	TULOKSET JA PÄÄTELMÄT.....	18
	5.1 Tulokset.....	18
	5.2 Tutkielman onnistuneisuus ja jatkotutkimus.....	20
	LÄHTEET.....	22
	LIITTEET.....	24

1 JOHDANTO

Metsästäminen on ollut jo vuosisatojen ajan osa suomalaista kulttuuria ja perinnettä. Suomessa metsästäjiä on noin 310 000 henkilöä (Kelkka & Mänty 2020), eli noin kuusi prosenttia väestöstä. Metsästys on monesti uutisotsikoissammekin osana arkea. Usein metsästys ja siihen liittyvät oheisharrastukset, kuten aseiden käsittely, nousevat otsikoihin kuitenkin surullisissa onnettomuuksien ja ampuma-asevahinkojen merkeissä (ks. esim. Kajander 2020, Strömberg 2021). Metsästäväistä naisista saatetaan puhua negatiivisempaan sävyyn (ks. esim. Kähkönen 2020). Metsästys ja laajemmin luonnossa oleminen on kuitenkin osa suomalaista arkea ja yleisesti ottaen aihe, joka saa aikaan ylpeyttä.

Metsästys voidaan nähdä maskuliinisena harrastuksena. Erään Oslossa tehdyn tutkimuksen mukaan esimerkiksi maalla asuvat miehet kokevat metsästyksen osana heidän maskuliinisuuttaan (Bye 2003). Yhdysvalloissa puhutaan julkisesti monesti siitä, miten metsästys on toksista maskuliinisuutta. Tästä voidaan nähdä hyvin eriäviä mielipiteitä. Mielipiteet vaihtelevat ääripäiden välillä, eli joidenkin mielestä kyseessä on erittäin vanhanaikainen ja toksinen harrastus, ja toiset taas näkevät sen vain harrastuksena ilman sukupuolen merkitystä (ks. GenderImpacts 2014, Blackmon 2019). Jos metsästystä ei haluta lähteä tarkastelemaan maskuliinisuuden kautta niin näkyy ero harrastuksessa myös numeraalisesti. Suomessa metsästyskortti on noin 282 000 miehellä mutta vain 27 000 naisella (Luke). Tämä nostaa esiin kysymyksen, miten naiset rakentavat tilaa itselleen miesvaltaisessa harrastuksessa. Suomessa keskustelua metsästyksen maskuliinisuudesta ei ole ainakaan julkisesti käyty kovin paljoa. Näin ollen onkin mielenkiintoista kartoittaa, nähdäänkö metsästys maskuliinisena ja onko naisilla näin ollen esteitä harrastukseen osallistumiseen. Tutkimukseni pyrkii selvittämään tätä diskursiaanalyysin avulla.

Tutkimuskysymyksetni ovat seuraavat:

- Millaisia diskursseja nousee esille naisten metsästysharrastuskokemuksissa?

- Miten sukupuoli esiintyy tai esitetään diskursseissa?

Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, miten metsästysharrastus nähdään naisten näkökulmasta sekä millaisia diskursseja harrastuksen ympärille rakentuu. Mielenkiinnon kohteenani on sukupuolen mahdollinen vaikutus harrastukseen ja sen käsittelyyn sekä se, miten naiset rakentavat kielellisesti kuvaa harrastuksestaan. Tutkimukseni alana toimii soveltava kielentutkimus, tarkemmin laadullinen diskurssitutkimus.

Inspiraatiota tutkimukseeni sain Lea Tammisen pro gradu tutkielmasta *Hiihen hiihtämähän – metsästyksen sosiaalisia ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia* (2008). Tamminen keskittyy tutkimuksessaan siihen, millaisia sosiaalisia ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia metsästyksellä on sekä millaisia tuntemuksia ja arvoja yksilöt liittävät metsästyksen. Tutkimuksessa oli haastateltu seitsemää miestä ja yhtä naista sattumanvaraisen valinnan jälkeen. Tamminen mainitsee haluavansa ottaa naisten näkökulman erikseen huomioon, mutta tämä jää vähäiseksi analyysissä. Tässä näinkin tutkimusaukon, johon oma tutkimukseni voisi tarjota lisää keskittymällä vain metsästävien naisten haastatteluun. Lisäksi tutkimukseni on kielellisestä näkökulmasta, siinä missä Tammisen on sosiaalisesta.

Naisia metsästäjinä ei ole paljoa tutkittu. Joitain tutkimuksia kuitenkin löytyy liittyen naisiin ja metsästyksen, kuten aiemmin mainitsemani Tammisen pro gradu. Milla Korkia-Aho (2006) tutki sieviläisten ja oululaisten naismetsästäjien luontosuhdetta. Korkia-Ahon tutkimus on kulttuuriantropologista ja tutkii aihetta kulttuurimalliteorian avulla. Tutkimuksessa selvisi, millainen tavallinen metsästävä nainen on sekä mitä merkitystä luonnolla on harrastuksen kokemiselle. Tavallinen metsästävä nainen oli tämän tutkimuksen mukaan keskimäärin noin 40-vuotias ja perheellinen, ja harrastus on usein aloitettu läheisen kautta. Heidän mielestään saaliin saaminen ei ollut tärkeää, luonnossa olo oli merkityksellistä ja esimerkiksi riistalaukausten piti olla varmoja. Vaikka joitain negatiivisia luuloja oli naisista, he kokivat yleisesti omat metsästysporukat reiluiksi ja tasa-arvoisiksi roolijaottelun mukaan. Roolijaottelulla tarkoitetaan eri metsästystehtäviä, esimerkiksi passiin tai ajomieheksi laittamista.

Kansainväliseltä tutkimuskentältä löysin vain muutaman tutkimuksen kohdistuen metsästäviin naisiin. Heberlein ja muut (2008) tutkivat kvantitatiivisesti kuinka paljon naisia osallistuu metsästyksen Pohjois-Amerikassa sekä Euroopassa. Heidän tutkimuksessaan selvisi, miten asuinalue ja miesten metsästysharrastus vaikuttaa naisten osallistumiseen. Naiset osallistuivat metsästyksen enimmäkseen miesten harrastuksen vuoksi ja metsästystä harrastettiin Yhdysvalloissa enemmän maaseudulla sekä alemman koulutuksen ja tulojen alueilla. Metcalf ja muut (2015) tekivät katsausta naisten rajoituksiin ja neuvotteluihin

metsästysharrastuksen parissa. Aineisto tuli osasta laajempaa kyselytutkimusta Oregonin metsästäjille. Tutkimus analysoi aineistoa typologisesti, eli pyrkien löytämään samankaltaisuuksia vastausten välillä. Tutkimuksessa löydettiin, että naiset lähtevät aktiivisemmin metsästyksen mukaan miesten kautta. Tutkimukseni täyttää tutkimuksellista puutetta aiheen parissa, koska vaikka uskon saavani tutkimuksessani samanlaisia vastauksia esimerkiksi luonnon merkityksestä, kokemuksista ja syistä harrastukselle, nimenomaan kielellisestä näkökulmasta ei oikeastaan ole tehty tutkimusta.

2 TUTKIMUKSELLINEN VIITEKEHYS

Tutkimukseni viitekehystenä toimii sekä diskurssintutkimus että sukupuolentutkimus. Diskurssintutkimus keskittyy kielen käyttöön sosiaalisessa kontekstissa sekä siihen, miten kielellä rakennetaan merkityksiä. Näin ollen se on hyvä lähtökohta tarkastella metsästystä harrastavien kokemusten sanoittamista. Tutkimukseni keskittyy nimenomaan naisten kokemuksiin, joten näin myös sopivaksi ottaa sukupuolentutkimuksellisen viitekehysten tutkimuksen lähtökohdaksi.

2.1 Diskurssintutkimus

Diskurssintutkimuksessa kieli käsitetään sosiaalisesti toiminnaksi. Tarkastelun kohteeksi usein päätyykin se, miten ja mitä kielellä tehdään sekä missä kontekstissa. (Pietikäinen & Mäntynen 2019.) Diskurssintutkimus keskittyy siis kielen merkityksiin ja toimintoihin sosiaalisessa ympäristössä. Diskurssintutkimuksessa käsitykset diskurssin kohteista muuttuvat riippuen kontekstista ja suhtautumisesta sekä käsityksistä (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016). Diskurssintutkimuksesta vielä laajempi kehys on sosiaalinen konstruktionismi. Sosiaalisessa konstruktionismissa sosiaalinen tai tarkemmin kielellinen vuorovaikutus nähdään todellisuutemme keskeisimpänä rakentajana. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) On helppo nähdä yhteys sosiaalisen konstruktionismin sekä diskurssintutkimuksen välillä tämän määritelmän pohjalta. Kummatkin ovat kieleen ja sen käyttöön syventyviä viitekehysiksi.

Diskurssintutkimus voidaan jakaa neljään eri suuntaukseen: tekstuaalinen, kognitiivinen, interaktionaalinen ja konstruktiivinen. Tekstuaalisessa suuntauksessa diskurssit nähdään eräänlaisina kielellisinä tuotteina. Kognitiivinen suuntaus keskittyy diskursseihin

pään sisäisinä, kognitiivisina prosesseina. Interaktionaalinen suuntaus pitäytyy vahvasti vuorovaikutuksen merkityksessä sekä kontekstisidonnaisuudessa. Konstruktionistinen suuntaus näkee diskurssit sosiaalisen kontekstin suurempana osana. (Luukka 2008: 144.) Oman tutkimukseni kannalta merkittävin näistä on konstruktionistinen diskurssintutkimus. Konstruktionistisen diskurssintutkimuksen lähtökohtana ovat yhteisöt, jotka tuottavat kieltä ja näin ollen diskursseja (Lehti, Haapanen & Kääntä 2018: 9). Yhteisöt ovat keskeisiä metsästysharrastuksessa ja mitä todennäköisimmin vaikuttavat myös siihen miten haastattelemani henkilöt sanallistavat kokemuksiaan.

Yksi yleisesti tunnettu asia on diskurssien tutkimuksesta puhuttaessa *diskurssintutkimus* ja *diskurssianalyysi* termit. Diskurssintutkimus on niin kutsuttu kattotermi laajalle tutkimuskentälle, siinä missä diskurssianalyysi toimii menetelmänä ja lähestymistapana tutkimukselle. Diskurssintutkimus tarjoaa viitekehyksen sille, millaista tutkimusta ollaan tekemässä. (Lehti ym. 2018: 6.) Useissa käytännön lähteissä aihetta käsitellään samoilla sanoilla, vaikka sanojen välillä olisikin eroavaisuutta. Käytän tässä tutkimuksessa analyysiini diskurssianalyysiä, mutta tässä luvussa keskustelen diskurssintutkimuksesta hieman laajempina kontekstina.

Jotta voimme todella puhua diskurssintutkimuksesta, täytyy meidän määritellä mitä itse diskurssit tarkoittavat. Diskurssit ovat kielellisiä kokonaisuuksia, jotka ovat riippuvaisia kontekstistaan, eli ympäristöstään, missä ne toimivat. Ne osallistuvat sosiaalisen todellisuuden tuottamiseen kielen avulla. (Pietikäinen & Mäntynen 2019.) Diskurssi on tutkimuskentän keskeisin termi ja omaa näin ollen monia eri määritelmiä. Kielentutkimuksellisesta näkökulmasta merkittävin määritelmä on jako yksikölliseen diskurssiin sekä monikolliseen diskurssit käsitteeseen. Diskurssi yksikössä on laajempi määritelmä. Se käsittää kielen kokonaisuutena ja näkee sen olevan sosiaalisen ympäristön määrittelemä. Monikollinen diskurssit-käsite on täsmällisempi, koska se näkee diskurssit historiallisina ja kiteytyneinä. Tämän käsityksen mukaan diskurssit itsessään muokkaavat sitä, miten puhumme asioista sen sijaan, että sosiaalinen ympäristö vaikuttaisi niihin. (Pietikäinen & Mäntynen 2019.) Oman tutkimukseni kannalta määrittelen diskurssit Geen (1999: 17–18) merkityksen ja identiteetin rakennustehtävien kautta. Merkitys viittaa siihen, millaisia painoarvoja puhuja asettaa sanomalleen riippuen mitä sanoja ja millaista sanajärjestystä he käyttävät. Identiteetti taas rakentuu sanomisiemme sekä tilanteiden kautta. Se, miten käyttäydymme erilaisissa tilanteissa, määrittää omaa persoonamme. Kummatkin ovat olennaisia määritelmiä tutkimukseni kannalta. Miten naiset määrittelevät itsensä harrastuksen pariin ja millaisia tilanteita he ovat kohdanneet harrastuksen parissa ovat keskeisiä kysymyksiä tutkimukselleni.

2.2 Sukupuolentutkimus

Suomessa sukupuolentutkimus sai alkunsa naistutkimuksesta, joka puolestaan lähti liikkeelle 1960–1970-lukujen naisasialiikkeestä. Tutkimuskenttänä naistutkimus vakiintui 1980-luvun loppupuolella. Sukupuolentutkimus itsessään nousi terminä ja tutkimuskenttänä esiin 2000–2010-lukujen aikana ja asettautui pysyvästi tutkimuskenttien kirjoon. (THL 2022.) Sukupuolentutkimus on monitieteistä ja käsitteenä niin kutsuttu sateenvarjokäsite tälle tutkimuskentälle. Sen alle mahtuu tutkimusta aina tasa-arvokysymyksistä feministiseen tutkimukseen. Sukupuolentutkimus kytkeytyy vahvasti yhteiskunnallisiin teemoihin ja tarkastelee niitä kriittisessä valossa. Sukupuolen ja vallan kysymykset ovat merkittävässä asemassa tutkimuskysymyksinä. (Vuori 2012: 678–679.) Diskurssintutkimuksen ja sukupuolentutkimuksen näkökulmat voivat olla siis hyvin samanlaisia. Diskurssit voivat tuoda esiin yhteiskunnallisia näkökulmia sekä miten kielellä luodaan valta-asetelmia ja mielipiteitä. Sukupuolentutkimuksen yhteiskunnallinen näkökulma sulautuu hyvin diskurssien maailmaan käsittelemällä esimerkiksi juuri näitä valta-asemia, joita esimerkiksi sukupuolten välillä esiintyy.

Tämän tutkimuksen osalta sukupuolentutkimus on tärkeä, sillä fokukseni on nimenomaan yksittäisen sukupuolen, naisten kokemuksissa. Mitä sitten on sukupuoli? Sukupuolelle, kuten diskurssille, on monta määritelmää, mutta nykyään sukupuoli jaetaan biologiseen, että sosiaaliseen sukupuoleen. Biologinen sukupuoli (eng. *sex*) sisältää nimensä mukaisesti käsityksen sukupuolesta biologian, kuten genetiikan ja anatomian, määrittelemänä. Sosiaalinen sukupuoli (eng. *gender*) taas näkee sukupuolen ympäristön muokkaamana, asiana, johon kasvamme. (Rossi 2015: 27–28.) Sosiaalinen sukupuoli rakentuu tekojen, toistojen ja tapojen kautta. Voimme itse määritellä sukupuolen, mutta siihen silti vaikuttaa ympäristö ja yhteiskunta. (Vilka 2010.) Se, miten esimerkiksi naisiin suhtaudutaan ja mitä heiltä odotetaan, muokkaa sitä, miten naiseutta tuotetaan ja sanallistetaan.

Koska fokukseni on naisten luomissa diskursseissa liittyen metsästyksen ja niin sanotun maskuliinisen harrastuksen kokemukseen, keskityn sukupuoleen sosiaalisen sukupuolen käsityksen kautta. Se, miten naiset sijoittavat itsensä yhteiskuntaan ja harrastuksen piiriin metsästäjinä sekä naisina on tutkimukseni ydin. Tämä näkökulma tukee myös diskurssini määritelmää identiteetin ja merkityksen luonnin kannalta. Miten naiset näkevät itsensä metsästäjinä ja millainen merkitys harrastuksella on, ovat myös käsiteltäviä näkökulmia.

3 AINEISTO JA MENETELMÄT

3.1 Haastattelut ja aineiston käsittely

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä käytin puolistrukturoituja teemahaastatteluita. Haastattelut ovat yleisesti käytetty aineistonkeruumenetelmä ja ne tarjoavat mahdollisuuden tarkastella kokemuksia ja mielipiteitä melko luonnollisessa ilmapiirissä. Haastattelut voivat olla rakenteellisia (strukturoitu), johdattelevia (puolistrukturoitu) sekä täysin vapaamuotoisia (strukturoimaton). Nämä eri tasot tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia lähestyä aiheita. (Hyväri-
nen 2017.) Tähän tutkimukseen päätin käyttää puolistrukturoituja haastatteluita, koska ne antavat paremman mahdollisuuden haastateltavalle sekä haastattelijalle tarttua esiin tulleisiin ja mielenkiintoisiin aiheisiin.

Haastattelurunkoni oli hyvin vapaa. Se sisälsi joitain pääkysymyksiä, mutta haastattelun aikana saatoin kysyä lisää ja yksityiskohtaisemmin esille tulleista aiheista (ks. liite 1). Näin ollen haastatteluiden välille nousi automaattisia eroja, mutta tietyt pääteemat kävin läpi kaikkien kanssa. Haastattelijana olin aktiivinen kuuntelija. Osallistuin puheeseen vain kysymysten, nyökyttelyn sekä myötäilyn kautta. Selvensin tarvittaessa kysymyksiäni tai kysyin lisäkysymyksiä, mutta muuten annoin haastateltavien vastata rauhassa kysymyksiin.

Lopullinen haastateltavien määrä oli kolme naista (M1, M2, M3). Kaikki haastateltavat harrastivat ja olivat jollain tavalla tekemisissä metsästyksen kanssa. Haastateltavat olivat jokainen harrastaneet metsästystä ainakin parikymmentä vuotta. Tavoitin haastateltavat ottamalla yhteyttä metsästyksen kanssa työskentelevään henkilöön. Haastattelut toteutettiin ja nauhoitettiin kevään 2022 aikana ja jokainen niistä kesti noin 40 minuuttia. Yhteydenoton

helppouden ja maailman tilanteen vuoksi päätin toteuttaa haastattelut etänä. Käytin pääasiallisena ohjelmana Zoomia ja sen sisäänrakennettua nauhoitusominaisuutta. Yhden haastattelun aikana Zoom ei toiminut, joten käytin Google Meetsiä ja nauhoitin haastattelun OBS ohjelmalla.

Haastattelujen jälkeen litteroin nauhoitetun aineiston analysoitavaan tekstimuotoon. Litterointitarkkuutena käytin peruslitterointia. Tämä tarkkuus ottaa huomioon puhekielen noudattamisen ja mahdollistaa esimerkiksi *niinkö* tyyppisten täytesanojen poisjättämisen (Tietoarkisto a). Näin tämän riittäväksi tarkkuudeksi, sillä keskityn yksittäisiin sanoihin tai lausahduksiin, joten äänenpainoilla tai vuorovaikutuksella ei ole niinkään merkitystä tutkimukselleni. Yleisesti ottaen haastatteluiden laatu oli hyvä ja sain selvää puheesta. Oli vain muutama kohta, jossa en kuullut mitä nauhoituksessa sanottiin, mutta ne eivät häirinneet merkittävästi litterointin tarkkuutta. Kaiken kaikkiaan litteroitua aineistoa oli 21 sivua.

Sillä tutkimuksen aineistonkeruu toteutettiin haastatteluiden avulla, oli tärkeää noudattaa tutkimuseettisiä käytänteitä (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2021). Loin tiedotteen sekä tietosuojailmoituksen tutkimuksesta, jotka lähetin haastateltaville haastattelukutsun yhteydessä. Kävin läpi kummatkin tiedostot myös haastattelun alussa, mainiten varsinkin haastattelun ja tutkimuksen päämäärän sekä haastatteluun osallistumisen vapaaehtoisuuden. Lisäksi kysyin vielä nauhoitukselle jokaiselta haluavatko he vielä osallistua tutkimukseen. Jokainen haastateltavista vastasi myöntävästi. Kuten mainitsin, nauhoitin haastattelut, jonka jälkeen ne tallentuivat salasanasuojatulle koneelleni. Anonymisoin aineiston litterointivaiheessa, jotta haastateltavia ei voisi tunnistaa aineistosta. Hävitän aineiston noin vuoden kuluttua tutkimuksen valmistumisesta. (ks. Tietoarkisto b.)

3.2 Analyysimenetelmä

Analyysimenetelmänä käytin diskurssianalyysiä. Se on laadullinen menetelmä, jonka kautta voimme tarkastella esimerkiksi merkityksiä ja konteksteja sekä merkitysten tuoton käytänteitä. Diskurssianalyysin avulla voimmekin tarkastella sosiaalista toimintaa tarkastelemalla kieltä itsessään. (Pälli & Lillqvist 2020.) Diskurssianalyysi voi olla induktiivista tai abduktiivista. Induktiivinen diskurssianalyysi pyrkii yksittäisten havaintojen kautta luomaan yleisempiä tulkin-toja ja päätelmiä aineistosta. Abduktiivinen analyysi taas pohjaa teoriaan ja luo päätelmiä jo olemassa olevien käsitteiden ja ajatusten avulla. (Pälli & Lillqvist 2020.) Tässä tutkimuksessa pyrin induktiiviseen diskurssianalyysiin, eli teen yksittäisiä sanastollisia ja kielellisiä

havaintoja aineistosta, jonka jälkeen pohdin havaintojen merkityksiä laajemmassa kontekstissa. Apuna analyysissäni käytän Ison suomen kieliopin verkkoversiota (VISK) sekä Kielitoimiston sanakirjaa (KS).

Lähdin liikkeelle käymällä litteroidun aineiston läpi haastattelukysymysteni avulla. Ryhmittelin vastaukset kysymysten mukaan, jonka jälkeen kävin ne läpi tarkemmin kysymys kerrallaan. Jaoteltuani aineistoa lisää, lähdin etsimään sanatasolla aineistosta kuvailuja ja mielipiteitä. Pyrin vertailemaan haastateltujen vastauksia ja saamaan tiettyä keskusteluvuutta niiden välille. Sanatason tarkastelun avulla löysin aineistosta pääasialliset diskurssit, jonka jälkeen jaottelin aineistoa vielä kertaalleen kyseisten diskurssien alle analyysin helpottamiseksi. Diskurssit nousivat aineistosta luonnollisesti sanatason tarkastelun avulla ja jaoteltuani aineistoa lisää minun tarvitsi vain nimetä ne tarkemmin. Aineisto karsiutui analyysin aikana hieman, koska jotkut vastaukset eivät olleet tutkimukseni kannalta relevantteja. Pyrin kuitenkin käyttämään aineistoa mahdollisimman kattavasti.

4 ANALYYSI

Tässä luvussa käsittelen aineiston analyysiä sekä tuloksia. Aineistosta nousi esiin seuraavat diskurssit: 1. Luonnon merkityksen diskurssi, 2. metsästys luonnollisena jatkumona diskurssi sekä 3. naissukupuoli haasteena -diskurssi. Luonnon merkityksen diskurssi sekä metsästys luonnollisena jatkumona diskurssi sitoutuivat hieman toisiinsa, mutta päätin jaotella ne omiin kategorioihinsa, koska ne olivat tarpeeksi erilaisia ja merkityksellisiä itsenäisinä kokonaisuuksina. Jaottelen diskurssit omiin alalukuihinsa käsitellen yhden kerrallaan. Tuen analyysiä esimerkeillä haastatteluaineistosta, jotka on sisennetty ja numeroitu tekstiin.

4.1 Luonnon merkityksen diskurssi

Luonto ja sen merkitys nousi esille muutamassakin eri kohtaa aineistossa. Luonnon merkityksen diskurssissa painotetaan muun muassa luonnossa olemisen hetkiä, luonnon kauneutta sekä luonnon ymmärtämisen tärkeyttä.

Luonnossa olemista kuvaillaan hyvin positiivisin sanoin. Haastateltavat hakivat ja saivat luonnosta omaa rauhaa ja rentoutusta. M1 kuvaili oman rauhan sekä rentoutumisen lisäksi myös sinut luonnon kanssa olemista.

(1) M1: sieltähän tulee se ravinto ensinnäkin ja ja sekä myöskin se miten sen ny sanois **sielunhoito** hehe, luonnossa liikkuminen et siin on se **oma rauha** ja **rentoutuminen** ja kaikki hyöty tulee siin samaan niin liikunta kun muukin ja. tosissaan kaupasta en osta lihaa.

(2) M3: no se on sitä luonnossa olemista sitten tavallaan sen **työn vastapaino** ja sitten myöski se että mä pystyn hankkimaan perheelle ruokaa.

Sielunhoito voidaan ymmärtää ”hengellisenä auttamisena” (KS s.v. *sielunhoito*). On ymmärrettävää kuvailla luontoa näin, sillä ympäristöllä on vaikutusta hyvinvointiimme

(Mielenterveystalo). Esimerkiksi mindfulnessissa, eli tietoisuusharjoittelussa, luontoa voidaan käyttää paikkana, jossa harjoitella itsensä kanssa läsnä olemista ja näin ollen rentoudutaan (Ks. esim. Heijastus). M1 mainitseekin *oman rauhan* sekä *rentoutumisen* luonnossa liikkumisen yhteydessä (1). M3 kuvailee luonnossa oloa *työn vastapainona* (2). *Vastapaino* tarkoittaa ”tasoittavasti, heikentävästi tai kumoavasti vaikuttavaa seikkaa” (KS s.v. *vastapaino*). Päättelisinkin että työ, joka on mahdollisesti rasittavaa, kaipaa luonnossa oloa tasoittaakseen räsitystä ja parantaakseen jaksamista. Kummassakin esimerkissä on esillä rentoutumisen yhteys luonnossa olemiseen.

Luonnon merkitystä rakennettiin myös saaliin saannin kautta, erityisesti niin, että saaliin saaminen ei ollut välttämättömyys. Metsään *pääseminen riitti* ja ei ollut tarpeellista *ampua* tai *edes nähdä* eläimiä, jotta haastateltavat olisivat saaneet jotain metsästyksestä (3).

(3) M2: – – mutta ko ite on kuitenkin mulle **riittää että** mä **pääsen** sinne mettään mää pääsen tulistelemaan ja kaikkee ni se on **ihan sama saanko** mää sillä reissulla saalista *vai enkö* mää saa, **näänkö** mää **ees** eläimiä siellä ni mulle on joka ikinen kerta ko mää vaan sinne pääsen ni se on niin merkityksellinen.

(4) M3: – – minä en oo jahtipäivänä ite ees nähäny kaurista nii sit tuli tämmönen tilanne ni se jotenki kruunas sen jahtipäivän että **vaikka en saanu ampua** ni se kohtaaminen oli **tosi hieno** ja sitä oli vielä edeltäny ihan mieletön tilanne sillon aamulla ja näin.

(5) M2: – – niinku sannoin että en **oo huulet alaspäin** jos en saa sitä saalista et se ei oo itelle, –

Metsään pääseminen oli tarpeeksi (KS s.v. *riittää*) ilman riistan näkemistäkään. M3 kuvaili, miten monesti oli ollut järjestämässä kaurisjahteja eikä ollut itse usein kohdannut kyseistä riistaa näissä jahdeissa. Tämän jälkeen hän antoi esimerkin kaurispukista, jonka oli kohdannut passissa. Kielto oli ollut päällä, että pukkeja, eli uroksia ei saa ampua. M3 kuitenkin näki kohtaamisen *tosi hienona* (4). *Tosi* on intensiteettimäärite, joka kuvaa esimerkiksi ominaisuuden tärkeyttä (VISK §664). Tässä tapauksessa sanan yhteydessä käytetään sanaa *hieno*, joka kuvastaa hyvää asiaa (KS s.v. *hieno*). Eli riistan näkeminen oli korkeasti arvostettu hetki, joka ei vaatinut riistalaukausta merkityksellisyydelleen. M2 antaakin osuvan kuvauksen sille, jos saalista ei tule: *en oo huulet alaspäin* eli surullinen (5).

Esimerkeissä (1 ja 2) mainitaan myös ravinnon ja sen luonnosta saannin merkitys. M1 mainitsee tarkentaen, ettei osta kaupasta lihaa ja M3 mainitsee ruoan hankinnan merkityksen. M3 jatkaakin kertomalla siitä, miten *älyttömän hieno juttu* on se, että omassa pakastimessa on ruokaa mikä takaa sen, että *ei ainakaan nälkä tule* (6).

(6) M3: musta se on aika **älyttömän hieno juttu** että esimerkiksi nykysessä maailmantilanteessa ni meillä on pakkasessa ruokaa et meillä **ei ainakaan näläkä tuu** eikä tartte heti mennä minnekkään hyvin yksipuoliselle ruokavaliolle että sieltä löytyy lihaa kyllä, se tuntuu tietyksi aika kivalta.

Älytön on erikoistunut leksikaalistuma (VISK §1629) joka tässä tapauksessa painottaa *hieno* sanan yhteydessä sitä, miten tärkeästä asiasta puhujalle on kyse. M3 kuvailee *maailmantilanteen* huomioon ottaen perheensä tilannetta positiivisesti. Tässä kontekstina toimii todennäköisesti viime vuosien koronapandemian rajoitukset, jotka vaikuttivat myös kaupassa käyntiin. Luonto nähdään siis merkityksellisenä rauhoittumisen ja esteettisten asioiden lisäksi myös ravinnon saannin kannalta.

Luonnon arvostaminen itsessään oli tärkeää, mutta se nähtiin myös metsästystaidon parantajana. Yksi metsästäjistä kuvaili osaavansa *paremmin* olla metsästäjä luonnon *havainnoinnin* vuoksi. Se, miten eläimet liikkuvat ja milloin kannattaa lähteä metsälle olivat arvioita, joita pystyi tekemään luonnon tunnettuaan. Toisen metsästäjän näkökulmasta *kulkeminen* luonnossa *kesälläkin* oli tärkeää ja jopa vaadittavaa vaikka silloin ei metsästetä. Hänkin kuvaili eläinten liikehdinnän tuntemisen merkittävyyttä.

(7) M3: — ja **mitä paremmin** mä pystyn havainnoimaan sitä ni **sitä parempi** mä voin olla myöskin **metästäjänä. ossaan arvioida** että mikä vaikuttaa **elläinten liikkumiseen** tai tai muuta ja ymmärrän myöskin sen että millon ei kannata lähteä että millon se on ajanhukkaa et vaikka mä kyllä ylleensä sillonkin lähen koska **eihän** se oo **koskaan** ajanhukkaa *naurahdus*.

(8) M2: että se että puhutaan vaikka hirvenmetästyksestä ni ei se riitä se että haetaan hirviluvat ja lähetään niitä ampumaan vaan kyllä se **vaatii** sitä että sä viet niitä suolakiviä ja **kulet siellä kesällä** kahtomassa **missä ne liikkuu missä ne assuu** että se ei nyt syksyllä ihan hirvittävä hakuammuntaa ois se metille lähteminen.

Luonnossa oleminen nähtiin siis merkittävänä muulloinkin kuin vain metsästysaikoina. Siellä oleminen ja ympäristön tutkailu paransi haastateltujen mielestä käsitystä metsästä ja siellä olevasta riistasta sekä riistan *liikkumisesta*. *Mitä paremmin* ja *sitä paremmin* pari kuvailee komparatiivisesti (KS s.v. *mitä*) havainnoinnin ja metsästystaidon merkityksen yhteenliittymää. Mukana on tietynlainen kasvavan taidon käsitys vertailun myötä. M3 myös näki, että metsään lähteminen ei *koskaan* ollut ajanhukkaa (7). *Ei koskaan* ilmaisee ajallista kieltoa (VISK §649) joka nostaa metsään menon tärkeyden muinakin ajankohtina kuin metsästäessä uudelleen esille hyvin tärkeänä. Luonnossa oleminen ja siellä muulloinkin liikkuminen nähtiin siis tärkeänä osana hyvää metsästäjyyttä.

4.2 Metsästys luonnollisena jatkumona -diskurssi

Kaikilla kolmella haastateltavalla oli pitkäaikaisempaa kokemusta metsästyksestä. Tässä luvussa tarkastelen, miten metsästäjät olivat päätyneet harrastuksen pariin sekä miten he kokivat metsästyksen osana luonnossa olemisen jatkumoa.

Haastateltavilla oli kaikilla jonkinlainen pitempiaikainen yhteys, jos ei metsästyksen suoraan, niin luontoon ja esimerkiksi kalastukseen. M1 kuvaili itseään *aina metsässä konunneena* ja M3 kertoi siitä, miten hänen lapsuuden perheessään metsästys on ollut *elämäntapa* sekä *normaalial toimintaa*.

(9) M1: et toki mä olen ihan lapsesta asti ollu sit semmone et mä olen **aina konunnu metsissä** ja jaja rakennellu majoja puuhun ja kaiken näköstä muutaki.

(10) M3: no tota metsästys on ollu mejän perheessä semmonen **elämäntapa** et se ei oo oikeestaan ees ollu harrastus että minun isä metästi koko ikänsä ja se oli vaan **semmosta normaalial toimintaa**.

Luonto ja metsästys koettiin arkipäiväisinä asioina. Varsinkin M3 *elämäntapa* termin käyttö viittaa tuttuun tapaan elää ja olla (KS s.v. *elämäntapa*). Tämä varmistetaan toteamalla *normaalial toimintaa*. M3 koki metsästyksen siis normaalina, eli tavallisena asiana (KS s.v. *normaali*).

Metsästyksen pariin hakeuduttiin kahdessa tapauksessa entisen tai nykyisen puolison harrastuksen myötä. M3 tapauksessa koiran saanti sai aikaan harrastuksen kanssa vaka-voitumisen. Eli vaikka luonnossa olo oli tuttua, metsästyksen aloittaminen vaati tietynlaisen avituksen kolmannelta osapuolelta.

(11) M1: – – sit se on **jotenkin** mun exmiehen kautta, sitten hän metsästi nin **pikkuhiljaa** menny sinne mukaan sitten ja sitä kautta.

(12) M2: miten mä oon varmaan se **perinteinen** et aikoinaan miehen kautta oon alakanu harrastaan metsästystä, mä oon ollu noin kaksikymmentä vuotta varmaan vähän reilu metästänny – – tosiaan miehen kautta rupesin kulukemaan metillä ja no nyt ei oo enää sitä miestä mukana mutta kulen silti metillä heheheh.

(13) M3: sitte vasta oikeestaan se **lopullinen sysäys** tuli siinä ku mä hankin itelleni oman metästyskoiran ni sit mä rupesin itse aktiivisesti metästämään – – Ehkä ensin olin vaan sellasista sosiaalisista syistä siinä mukana ja sit siitä tuli jotenki **kauhean vakavaa** ku tuli se koira.

M1 kuvaa hyvin lyhyesti, miten päätyi metsästämään. Hänen kuvauksensa antaa melko luonnollisen kuvan metsästyksen mukaan menosta. *Jotenkin* tai jollain tavalla (KS s.v. *jotenkin*) hän päätyi miehensä mukaan ja *pikkuhiljaa*, eli voisiko sanoa jopa huomaamattomasti metsästyksestä tuli hänenkin harrastuksensa. M2 taas kuvaa miehen kautta metsästysharrastuksen aloittamista *perinteisenä*. *Perinteinen* sanan käyttö antaa kuvaa ajatuksesta, että on

tavanomaista naiselle aloittaa metsästys miehen kautta eikä niinkään itsenäisesti. Olkoon mies sitten puoliso tai isä, jonka M3 nostaa esille esimerkissä (10). M3 aloitti metsästysharrastuksen hieman eri tavalla. Hän kuvaili metsästyksen *kauhean vakavaksi* muuttumista koiran saamisen jälkeen. Genetiivisijainen intensiteettimääritys *kauhean* (VISK §666) vahvistaa seuraavan sanan astetta. *Vakava* sanalla jo itsessään ilmaistaan puhujan ymmärrystä lauseen varmuudesta (VISK §1601). Vaikka isän metsästysharrastus vaikutti M3 kokemukseen metsästyksestä tavallisena asiana, vasta koiran saaminen ja sen kanssa metsästäminen tekivät hänestä aktiivisen metsästäjän.

Metsästystä pidettiin myös luonnollisena jatkumona esimerkiksi juuri luonnossa liikkuville naisille. M2 pohti muun muassa sitä, että metsästyksen hakeutuva nainen liikkuu *muutenkin* luonnossa ja kokee metsästyksen ja koiran hankinnan tulevan *luonnollisena* jatkumona harrastukseen.

(14) M2: ehkä me naisväki ja varmaan just se että siitä se kumpuaaki sitte taas sinne että varmaan se nainen kuka hakkeutuu siihen metsästyshommaan ni se on **muutenki** semmonen luonnossa liikkuva ihminen.

(15) M2: et varmaan se naisissa on joo että ne paljo liikkuu luonnossa sitte muutenki se on sitä kautta se metsätys ja koiran hankkiminen sitte sellanen **luonnollinen** jatkumo sille.

(16) M2: kokevat että saapi vielä **enempi** siitä luonnosta **irti** sen mitä aikasemmin ovat saaneet.

Käsitys luonnollisesta jatkumosta metsästyksen tukee myös aiempaa käsitystä siitä, miten luonnossa liikkuminen ja sen kanssa tekemisissä oleminen oli ollut kaikille naisille normaalia lähes läpi elämän. M2 lausahtaakin, että naiset voivat kokea saavansa *enemmän irti* luonnosta aloitettuaan metsästyksen. Luonto ja metsästäminen nähdään siis toisiaan tukevinä asioina.

4.3 Naissukupuoli haasteena -diskurssi

Vaikka kaikilla haastatelluilla oli yleisesti ottaen positiivisia kokemuksia luonnosta ja metsästyksestä, mahtui mukaan myös negatiivisia asioita. Joissain kohdissa haastattelua tuli ilmi käsitys siitä, että miehet koettiin metsästyksen normaalina ja naisia ei välttämättä aina otettu vakavissaan tai heidän puhettaan ei kuunneltu.

(17) M3: ni on ollu siellä sit ampujana ni jotenki miehet heti **noteerataan kuuluvaksi** siihen ampujaporukkaan ja että laitetaan **hyville spoteille** ja niille sanotaan että nyt pitäis saaha näin ja näin paljon riistaa alas ja muuta ja sitten niinko ja **vähän** naiset **jätetään taka-alalle** et 'noh tulukaa mukana'.

(18) M1: tuli itselle semmonen olo et tota okei et jos mies ampuu ohi ni se ei oo mitään mut jos nainen ampuu ohi 'nonnii kyllähän se nyt olisi pitäny **arvataki**' että ku nainen on se se **ei osu mihinkää** et tää asenne oli kyl aika jännä että.

M3 nostaa esille miesten *noteeraamisen kuuluvaksi* osaksi porukkaa, siinä missä naiset saateetaan *jättää taka-alalle* (17). Naiset nähdään siis tietyllä tavalla joissain tapauksissa ”vähemmän tärkeällä sijalla” olevina (KS s.v. *taka-ala*) siinä missä miehet koetaan normaalina ja heille jaetaan välittömästi tietoa päivän pyynnistä, kuten M3 kuvailee esimerkissä (17). Lisäksi ampumataitoa, joka on tärkeä metsästyksessä hyvän riistalaukauksen takaamiseksi, kuvailtiin vuorolauseella olevan muiden mielestä *arvattavan* huono naisilla, jos ei osunut kohteeseensa (18). Olemassa on siis oletus sukupuolen vaikutuksesta taitoon. M1 toki kuvaili esimerkissä alkuaikojensa metsästystä, jolloin asenteet saattoivat olla hankalammat.

Miesten asema saatettiin nähdä helpompana metsästyksessä kuin naisten. Esimerkeissä (17) ja (18) tuodaankin esille sitä, miten naiset ovat joskus tärkeysjärjestyksessä toisena tai heiltä saatetaan alitajuntaisesti odottaa huonompaa tulosta. M3 myös pohtii, että naisen taitojen pitäisi olla erittäin korkeat, jotta heidät otettaisiin tosissaan (17) ja että ulkonäkö vaikuttaa suhtautumiseen (19). Ulkonäön vaikutus nähtiin ikävänä.

(19) M3: -- mä lähin vähän semmoselle keekoilulinjalle ko olin hommannu sellasen hienon tweed takin ja sit mulla oli kuulokkeet ja vähän laitoin aamulla meikkiä ni eihän ne ottanu mua sillona aamulla tosissaan ollenkaan. -- vähän tavallaan se että sen ulkonäön ei pitäis niinku tai että se valitettavasti hirveästi vaikuttaa siihen että miten vakavasti sut otetaan.

M1 toi esiin esimerkkejä ikävistä kokemuksista esimerkiksi asetta ostaessa, missä häntä ei ollut otettu tosissaan. Esimerkissä (20) näkyy implisiittisesti käsitys siitä, että miehen sanomisilla oli isompi painoarvo, kuin sillä, mitä nainen pyysi.

(20) M1: -- esimerkiks jos mä menen mun miehen kanssa aseliikkeeseen ostamaan panoksia. -- sanoin myyjälle että joo rautahauleja ostan hanhelle sopivaa ja hän oli et selvä ja mä menin kattoo jotain muuta siihen ja sit mun mies rupes puhumaa jotain sorsapaukuista ja muuta. -- mä lähin hanhesta sen kummempaa kattonu sitä ja ihmettelin ammuin hanhee et ei osu. -- sit mä kattosi niitä panoksia jaha tääl on sorsapanoksia. että niitähän minä pyysin kyllä.

Esimerkissä M1 oli pyytänyt hanhijahtiin tarvittavia hauleja, mutta miehen keskustelu myyjän kanssa sorsajahdistista aiheutti väärin panosten myynnin.

M3 toi esille näkemystä siitä, että tieto ja taito metsästyksessä oli ainakin hänen metsästysporukassansa tärkeämpää kuin sukupuoli. Esimerkiksi uusia metsästäjiä ei jaoteltu sukupuolen mukaan vaan sen mukaan, mitkä kyvyt ja kokemus heillä oli metsästyksestä (21).

(21)M3: sitten jos laitetaan passeihin ni katotaan miten paljon on kokemusta ja näkemystä että min-käläinen passipaikka et voiko olla semmonen nopeitten tilanteitten ahas paikka vai pitääkö olla

paljon tillaa ja näkyvyyttä, mutta et se ei riipu siitä että onko mies vai nainen vaan siitä että se on se kokemus ja se osaamisen taso

M3 näki myös naisetuliitteen olevan turha metsästyksessä puhuttaessa. Hän koki, että kategorioiminen nais- tai miesmetsästäjiin on turhaa, koska he ”kaikki metsästävät samassa sarjassa”.

(23) M3: -- mä **en** ees ite asiassa ite **haluais** tulla kategorioiduksi **naismetsästäjänä** vaan määhän haluaisin vaan olla että mut huomioidaan metsästäjänä siinä missä kuka tahansa muukin. -- et jos vaikka vertaa johonki painonnostoon tai nyrkkeilyyn ni se on vähän eri asia *naurahtaa* et siinä on ihan hyvä olla eri sarjat mutta ko me metästetään kaikki samassa sarjassa niin siksi jotenki tuntuu välillä vähän typerältä se että pitää erikseen. --

Esiin nousi myös kokemuksia esimerkiksi muiden tuttavien kautta kuullusta tietynlaisesta sukupuolierottelusta sekä kommentoinnista sosiaalisessa mediassa. M2 nosti esiin esimerkkejä siitä, että maata omistavalle naiselle ei ole annettu jäsenyyttä tai että nainen ei ole saanut metsästää yksin. M2 kuvaileekin tällaista asennetta ja sääntöjä *korvaan kalskahtavaksi*. Hän käyttääkin sanaa *ruinaaminen* tällaisen tilanteen kuvailuun, millä on negatiivissävytteinen korostus.

(24) M2: että oon kuullu tällaisia tapauksia että on ihan maa-alueita mitä se ihminen naisihminen halunnut liittää tai vuokrata sille metsästykselle ja sitten anonu metsästykseltä jäsenyyttä ni sitä ei oo myönnetty. -- että semmoset seuraan kirjotetut säännöt minusta kyllä niin **kalskahtaa korvaan** että, tästä jo keskusteltiin että tähän on jo tasa-arvo kysymys --

(26) -- nii sitte se että sää joudut aina niin sanotusti **ruinaamaan** jonku mukkaan että sää pääset metille ni, semmosiakin olen kuullut että on.

Sosiaalisesta mediasta oli yksittäinen selkeä tapaus, mutta kommentoijien asenteet olivat melko selkeät. M3 oli mennyt nallipiikki aseesta rikki. Se on tavallinen hajoava osa. Hän oli postannut tästä sosiaaliseen mediaan ja saanut paljon yksityisviestejä. M3 koki, että kommentoijat pyrkivät *opastamaan*, eli neuvomaan (KS s.v. *opastaa*) asiassa, joka ei ollut riippuvainen hänen omista taidoistaan ja erityisesti siksi, että hän on *nainen*.

(27) M3: -- ja laitoin siitä sitten sinne ni tuli varmaan viistoista yksityisviestiä sitten siitä että kuinka huollat asetta ei saa naksutella pyssyä tyhjänä ja siis ne **opastettiin** että tee näin ja yks sano yhtä ja toinen sano toista -- ja kyseessä oli semmonen tilanne että kuluva osa joka oli mennyt rikki sitten siinä varisjahtitiimellyksessä että **ei millään lailla ollu riippuvainen** minun pyssynpito- taidoista tai muusta mutta tavallaan se että ku tuli tommonen tilanne ni he kokivat että tässä on *nainen* joka tarvitsee apua ja häntä täytyy neuvoa.

Toisaalta M2 toi esiin sen, että jos esimerkiksi sosiaalisessa mediassa puhutaan negatiivisesti metsästyksessä tai metsästäjistä, niin se leimaa kaikkia metsästäjiä eikä niinkään valikoi yhtä tai toista sukupuolta.

(28) M2: -- eh hmmm se ehkä jos mediaa miettii nii jos metsästyksessä puhutaan huonoa tai huonolla kielellä ni se leimaa kaikkia et ei siinä vaiheessa naisia ja miehiä erikseen erotella.

Toisaalta haastateltavat sanoivat omalta kohdaltaan pystyneen harrastaa ilman sen isompia ongelmia. M2 kuvailee enimmäkseen *hämmästyä* ja M3 tietynlaisia rooleja, joihin naiset saatetaan laittaa esimerkiksi metsästysseurassa.

(29) M2: pääasiassa **reilulla meiningillä** että itellä on noh eihän ne tosiaan ois ottanu jos ne ois niin ahasmielisiä ollu ni ottanu ees seuraan mukkaan.

(30) M2: **hämmästyä** oon kohannu mutta en mittää semmosta suoranaista miten sitä sanois, ei voi puhua **syrijinnästäkään** mutta semmosta että 'painu kotias täältä että mitä nää täällä teet' että ite en oo semmosta mittään kohannu.

(31) M3: no tuohon mulla ei oo oikeastaan mittään muuta sanottavvaa ku että metsästysseurassa nainhan on aina sihteeri tai rahastonhoitaja *naurahtaan*.

M2 kuvailee suhtautumisen olleen hänen kohdallaan aina *pääasiallisesti reilua*, eli toisin sanottuna rehtiä (KS s.v. *reilu*). Hän kokee, että metsästysporukka ei olisi ottanut häntä edes vastaan, jos he eivät olisi olleet rehtejä. M2 kuvailee myös hämmästyä sen osalta, kun hänet on tavattu esimerkiksi yksin metsässä. Hän ei kuitenkaan koe koskaan kohdanneensa *suoranaista* negatiivisuutta ja vaikuttaakin haluavan välttää *syrijintä* sanan käyttöä. Ehkä sanan välttely kumpuaa omasta positiivisesta ymmärryksestä yhteisön kannalta, joten sana tuntuu turhan negatiiviselta verrattuna.

Naissukupuolta ei kuitenkaan siis nähty pahana ongelmana, vaan asiana, joka saattaa vaikuttaa silloin tällöin muiden näkemyksiin heistä. Seuraavissa esimerkeissä näkyy myös, miten naiset yleisesti suhtautuivat omaan lähipiiriinsä ja metsästysporukkaansa.

(32) M2: täytyy olla **onnellinen** että itellä ei tarvi semmosten asioitten kans täällä taistella.

(34) M3: mejän porukassa ei toki oo ollu semmosta jaottelua et ehkä sitten enempi sen kokemuksen perusteella jaotellaan.

Yleisesti ottaen kokemukset olivat positiivisia ainakin omista porukoista ja itseään saatettiinkin kuvailla *onnelliseksi*, kun ei ollut tilanteessa, jossa tarvitsisi huolehtia sääntöjen epärealiteudesta tai epätasa-arvosta (24).

5 TULOKSET JA PÄÄTELMÄT

5.1 Tulokset

Kandidaatintutkielmassani tarkastelin metsästävien naisten harrastuskokemuksia sekä sitä, miten he kuvailevat näitä kokemuksia. Haastattelin kolmea eri metsästystä harrastavaa naista. Aineistosta nousi esille kolme diskurssia, jotka olivat 1. luonnon merkityksen diskurssi, 2. metsästys luonnollisena jatkumona diskurssi ja 3. naissukupuoli haasteena -diskurssi. Ensimmäisen diskurssin kohdalla haastatellut kuvailivat kokemuksiaan luonnon kanssa rauhoittaviksi sekä luonnon kanssa keskenään olemiseksi. Myöskään riistan saanti ei ollut naisille välttämätöntä luonnossa olemisen merkityksellisyyden kokemiseksi.

Haastatteluissa nousi esille perheen merkitys sekä yhteisöjen merkitystä. Kuten kokemuksen ja luonnollisuuden diskurssissa puhuinkin, kaikki kolme olivat päätyneet harrastukseen niin sanotusti miehen kautta. Kaikilla kolmella oli kuitenkin hyvin itsenäinen näkemys itsestään nykyisin metsästäjinä sekä hyvä tunne omasta metsästysporukastaan tai -yhteisöstään. Oma luontosuhde oli jokaiselle tärkeä ja metsästyksen liittyvät asiat, kuten koirien pito ja aseharrastus oli puheissa myös esillä.

Sukupuolella oli siis jotain vaikutusta naisten kokemuksiin metsästysharrastuksen parissa, mutta enimmäkseen kaikilla oli melko positiivinen asenne itseään metsästäjänä sekä harrastusta kohtaan. Haastatellut kokivat, että luonnon kanssa sinut oleminen oli useimmiten tärkeämpää kuin itse saaliin saaminen. Luontoa pidettiin arjen vastapainona ja rauhoittavana. Jokaisella oli kokemusta metsästyksen pariin tulosta perheen tai läheisten kautta sekä siinä paremmaksi tulosta. Kaikki heistä nostivat esiin myös esimerkkejä siitä, miten *reilua*

meininkiä (29) tai hyvä porukka heillä oli omissa piireissään. Oma sukupuoli nähtiin asiana, joka ei saisi vaikuttaa harrastukseen tai muiden näkemykseen heistä harrastajina. Eli näkisin että sukupuoli ei välttämättä ole ollut ainakaan haastateltujen kohdalla metsästyksen sisällä niin iso ongelma, kuin mitä sen voisi ajatella olevan.

1. ja 2. diskurssi olivat mielestäni merkittävimpiä kuvaamaan sitä, miten naiset sijoittivat itsensä harrastuksen piiriin metsästäjinä. Kokemus oli hyvin luonnonläheinen, luonnon arvostamista korostava ja metsästyksen nähtiin luonnollisena jatkumona omalle metsässä liikkumiselle. Naissukupuoli haasteena -diskurssi taas kuvaili hyvin, miten haastatellut metsästäjät asemoivat itsensä harrastukseen sukupuolensa kautta. Joitain ongelmia oli noussut vuosien varrella, mutta mitään estoa harrastukseen ei tunnettu.

Tämän tutkimuksen alussa esittelemäni Geen merkityksen ja identiteetin rakennustehtävät olivat tutkimukseni kannalta osuvat. Naiset osoittivat kielenkäytöllään, millaisia merkityksiä metsästyksellä oli heille. Esimerkiksi rauhan, rentoutumisen ja ruoan tärkeys sanallistettiin ja näin ollen ne voidaan tulkita merkityksellisinä puhujille itselleen (1, 2 ja 6). Kielellä osoitettiin myös, millaisia rooleja ja millainen identiteetti heillä oli metsästyksessä. Metsästävät naiset kertoivat, miten omaa identiteettiä oli arvotettu ja miten he halusivat tulla nähdyiksi (19, 20 ja 23). Kieltä siis käytettiin aktiivisesti rakentamaan merkityksiä tässä tapauksessa omasta harrastuksesta sekä luomaan omaa identiteettiä harrastuksen sisällä.

Korkia-Ahon (2006) kulttuuriantropologinen tutkimus oli päätyntä hyvin samantyyppisiin vastauksiin naisten metsästysharrastuksesta, kuin oma tutkimukseni. Hänenkin oli löytänyt tuloksia esimerkiksi luonnon tärkeydestä, saaliin saannin mahdollisesta toissijaisuudesta sekä siitä, että harrastus oli yleensä aloitettu läheisen kautta, kuten haastateltavanikin olivat. Lisäksi ulkomaalaisessa Heberleinin ja muiden (2008) tutkimuksessa löydettiin naisten osallistuvan metsästyksen enimmäkseen miehen tai perheen harrastuksen kautta. Metcalfin ja muiden (2015) tutkimuksessa esille nousi esimerkiksi se, että naiset saattoivat nähdä metsästyksen ajallisesti haastavana harrastuksena. Samanlaista keskustelua nousi esiin omassakin tutkimuksessani.

5.2 Tutkielman onnistuneisuus ja jatkotutkimus

Kandidaatintutkimus on itsessään melko suppea tutkimus. Näin ollen oman tutkimukseni aineisto oli melko suppea, mutta kandidaatintyöhön varsinkin runsas. Jälkikäteen voin pohtia, olisiko kahden henkilön haastattelu riittänyt. Näen kuitenkin, että tutkimukseni oli monipuolisempaa, koska metsästäjillä oli erilaisia näkökulmia aiheeseen. Tutkimuksellisesti oli mielenkiintoista kuulla eri näkökulmia, mutta rajoituksellisesti aineistoa saattoi olla hieman liikaa. En ehkä saanut siitä niin paljoa irti ja mahtumaan tutkimukseeni kuin olisin halunnut.

Onnistuin mielestäni hyvin teoreettisen viitekehyksen sekä analyysimenetelmän valinnassa. Halusin tutkia naisten kokemuksia ja miten niitä kielellistetään ja mielestäni diskurssitutkimus on tällaiseen tutkimukseen hyvinkin osuva kielellisen tekemisen fokuksineen. Pääidea tutkimukselle oli yksinkertainen, mutta kirjoittaminen hieman takkuili aikaisemman tutkimuksen puutteen vuoksi. Samaan aiheeseen liittyviä tutkimuksia toki löytyi, mutta juuri kielellistä tutkimusta ei juuri löytynyt varsinkaan suomenkieliseltä tutkimuskentältä. Kaikkien löytämäni tutkimusten tulokset kuitenkin viittasivat tiettyyn samankaltaiseen käsitykseen luonnosta, saaliista, läheisten merkityksestä harrastuksen aloittamisessa ja varsinkin toisen sukupuolen läheisten sekä ajankäytöstä. Voisimmekin mielestäni pohtia, onko aiheeseen ”naisten käsitys metsästyksestä” vastattu jo tarpeeksi kattavasti? Kielellisiä käsityksiä ja pieniä vivahdeeroja voi aina tutkia lisää, mutta yleinen kuva metsästävien naisten näkökulmasta on melko yhteneväistä ainakin tässä tutkimuksessa mainituissa aiemmissä tutkimuksissa.

Sillä kyseessä on laadullinen tutkimus, tulee ottaa huomioon tutkimuksen tulkinanvaraisuus. Tutkijana voin tehdä vain arvioita siitä, mitä on sanottu ja perustaa tulkintani aiempaan tutkimukseen, viitekehykseen sekä omiin kokemuksiini. Metsästys aiheena ja harrastuksena on itselleni myös tuttu, joten tutkimuksessa on voinut olla mahdollisuutena myös puolueellisuus. Pyrin kuitenkin tulkitsemaan kaikkea aineistoa tutkijan neutraalista näkökulmasta.

Aihe on mielenkiintoinen jatkotutkimuksen näkökulmasta. Tässä tutkimuksessa keskityn vain naisiin ja otokseni oli pieni. Tutkimusta voisi laajentaa koskemaan myös miehiä ja näin ollen voisi tehdä vertailevaa tutkimusta sukupuolten välillä. Lisäksi haastattelujen sijaan aineistonkeruumenetelmäksi voisi ottaa kyselyt, jotka mahdollisesti saavuttaisivat laajemman vastaajakunnan. Toinen tieteellinen alue, missä tällaista diskurssitutkimusta voisi soveltaa on pelitutkimus. Pelitutkimuksen kentällä sukupuolten välisiä eroja on tutkittu jonkin verran eri näkökulmista. Milla Seppälä (2020) on esimerkiksi tehnyt tutkimusta pelaavien naisten

kokemuksista pelaamisen hyvistä ja huonoista puolista. Olisikin mielenkiintoista lisätä tähän tutkimuskenttään ja tehdä juuri diskurssitutkimusta tai muuta kielellistä tutkimusta sukupuolten välisten pelaamisen erojen selvittämiseksi sekä pelaamiskulttuurin erojen kartoittamiseksi.

LÄHTEET

- Blackmon, Freddy 2019: *Is Trophy Hunting Really All About Toxic Masculinity*. Men's Variety. <https://mensvariety.com/trophy-hunting-toxic-masculinity/> 7.4.2022
- Bye, L. M. 2003. Masculinity and rurality at play in stories about hunting. *Norsk Geografisk Tidsskrift–Norwegian Journal of Geography* Vol. 57, 145–153. Oslo. https://web.archive.org/web/20200321095639id_/http://www.combatclaire.bravepages.com/hunting/hunting1.pdf 7.4.2022
- Gee, James Paul 2005: *An introduction to discourse analysis: Theory and Method*. E-kirja. New York: Routledge.
- GenderImpacts 2014: *Hunting for Masculinity*. Blogikirjoitus. <https://genderimpacts.wordpress.com/2014/09/15/hunting-for-masculinity/> 7.4.2022
- Heberlein, Thomas A., Serup, Bjarni & Ericsson, Göran 2008: *Female Hunting Participation in North America and Europe*. *Human Dimensions of Wildlife*, 13:6, 443-458. <https://doi.org/10.1080/10871200802294265> 17.3.2022
- Heijastus 2021: *Mindfulness ja luonto*. Blogipostaus. <https://www.heijastus.org/l/mindfulness/> 22.4.2022
- Hyvärinen, Matti 2017: *Haastattelun maailma*. – Hyvärinen, Nikander, Ruusuvoori, Aho (toim.), *Tutkimushaastattelun käsikirja*. E-kirja. Tampere: Vastapaino.
- Jokinen, Arja, Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero 2016: *Diskursiivinen maailma – teoreettiset lähtökohdat ja analyttiset käsitteet*. – Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K. Suoninen, E. (toim.) *Diskurssianalyysi – Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. E-kirja. Tampere: Vastapaino.
- Kähkönen, Katariina 2020: *Metsästäjä räiski aseellaan hirviä kohti holtittomasti kesken Ylen haastattelun: "Kyllähän mä tiesin, että mä en osu siihen" – Riistakeskus ihmettelee ampujan toimintaa*. MTV Uutiset. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/naismetsastaja-raiski-aseellaan-hirvia-kohti-holtittomasti-kesken-ylen-haastattelun-kyllahan-ma-tiesin-etta-ma-en-osu-siihen-riistakeskus-ihmettelee-ampujan-toimintaa/7973874> 11.11.2021
- Kajander, Riikka 2020: *Maastopyöräilijä kuollut metsästäjän luotiin kansallispuistossa – poliisi epäilee onnettomuuden tapahtuneen vahingossa*. Yle uutiset. <https://yle.fi/uutiset/3-11600909> 17.3.2022
- Kelkka, Mari & Mänty, Maria 2021: *Metsästyskortin lunastaneiden määrä kasvoi vuonna 2020*. Metsästäjä. <https://metsastajalehti.fi/ajankohtaista/metsastyskortin-lunastaneiden-maara-kasvoi-vuonna-2020/> 12.3.2022
- Korkia-aho, Milla 2006: *Naismetsästäjän luonto: Sieviläisten ja oululaisten naismetsästäjien luontosuhde kulttuurimalliteorian avulla tulkittuna vuonna 2006*. Oulun yliopiston taideaineiden ja antropologian laitos. <https://finna.fi/Record/oy.999461143906252> 17.3.2022
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy 2021. – <https://www.kielitoimistonanajakirja.fi>
- Lehti, Lotta, Haapanen, Lauri & Kääntä, Liisa 2018: *Diskurssintutkimus: monitieteinen ja monimenetelmäinen ala*. AFinLA–e Soveltavan kielitieteen tutkimuksia, 11, 4–19. – <https://journal.fi/afinla/article/view/75057>
- Luke: *Riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien määrä muuttujina Sukupuoli, Alue ja Vuosi*. https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE_06%20Kala%20ja%20riista_02%20Rakenne%20ja%20tuotanto_16%20Metsastys/1_Mets_kortit.px/table/tableViewLayout2/?rxid=61ae8652-2a26-41c0-ab11-996566cbdb43 Tieto haettu 7.4.2022
- Luukka, M.-R. 2008: *Näkökulma luo kohteen: diskurssintutkimuksen taustaoletukset*. – Teoksessa K. Sajavaara, A. Piirainen-Marsh (toim.) *Kieli, diskurssi & yhteisö*.

- Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus, 133–160. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5991-3> 20.3.2022
- Metcalf, Elizabeth Covelli, Graefe, Alan R., Trauntvein Nate E. & Burns, Robert C. 2015: Understanding Hunting Constraints and Negotiation Strategies: A Typology of Female Hunters. *Human Dimensions of Wildlife*, 20:1, 30-46. <https://doi.org/10.1080/10871209.2015.957366> 17.3.2022
- Mielenterveystalo: *Luonnon vaikutus hyvinvointiin*. https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-oppaat/oppaat/tietoa_luonnon_hyvinvointivaikutuksista/Pages/luonnon_vaikutus_hyvinvointiin.aspx 22.4.2022
- Pälli, Pekka & Lillqvist, Ella 2020. Diskurssianalyysi. Teoksessa Milla Luodonpää-Manni, Markus Hamunen, Reetta Konstenius, Matti Mietsamo, Urpo Nikanne & Kaius Sinnemäki (toim.), *Kielentutkimuksen menetelmiä I – IV*. 374–411 Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Pietikäinen, Sari & Mäntynen, Anne 2019: Uusi kurssi kohti diskurssia. E-kirja. Tampere: Vastapaino
- Rossi, Leena-Majja 2015: Sukupuoli ja seksuaalisuus, erosta eroihin. – Tuija Saresma, Leena-Majja Rossi & Tuula Juvonen (toim.), *Käsikirja sukupuoleen* s. 21–38. Tampere: Vastapaino.
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006: Sosiaalinen konstruktionismi. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkajulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietovarasto [ylläpitäjä ja tuottaja]. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L5_6.html 28.11.2021
- Seppälä, Milla 2020: ”*Muistan isäni joskus sanoneen, ettei tytöt pelaa videopelejä*” *Videopelejä pelaavien naisten kokemuksia pelaamisen hyvistä ja huonoista puolista*. Kandidaatintutkielma. Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden laitos. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/122000/Sepp%C3%A4Milla.pdf?sequence=2>
- Strömberg, Jari 2021: *Kaksi miestä loukkaantui vahingonlaukauksesta hylkeenpyynnissä Kalajoella*. Yle uutiset. <https://yle.fi/uutiset/3-11910728> 17.3.2022
- Tamminen, Lea 2008: *Hien hirven hiihtämähän : metsästyksen sosiaalisia ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201208232228> 14.11.2021
- THL: *Sukupuolentutkimus*. <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/sukupuolentutkimus> 15.4.2022
- Tietoaristo a: *Kvalitatiivisen datan käsittely*. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/aineistonhallinta/kvalitatiivisen-datan-kasittely/> 18.4.2022
- Tietoaristo b: *Aineistonhallinnan suunnittelu*. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/aineistonhallinta/aineistonhallinnan-suunnittelu/> 20.4.2022
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2021: *Ihmistieteiden eettisen ennakoarvioinnin ohje*. – <https://tenk.fi/fi/ohjeet-ja-aineistot/ihmistieteiden-eettisen-ennakoarvioinnin-ohje> 24.4.2022
- Vilka, Hanna 2010: *Sukupuolen ja seksuaalisuuden kohtaaminen*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- VISK = Auli Hakulinen, Maria Vilka, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja Riitta Heinonen ja Irja Alho 2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Verkko-versio. – <http://scripta.kotus.fi/visk> 20.4.2022
- Vuori, Jaana 2012: Sukupuolentutkimus. – V. Heikkinen, E. Voutilainen, P. Lauerma, U. Tiilikä & M. Lounela (toim.) *Genre-analyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 678–683. Helsinki: Gaudeamus.

LIITTEET

LIITE 1: HAASTATTELURUNKO

Haastattelukysymykset:

Pohjustus

- Kuinka kauan olet harrastanut metsästystä?
- Millaista metsästystä?
- Millaisessa porukassa?

Aihekysymykset

- Miten olet päätenyt harrastuksen pariin?
- Mitä harrastus antaa sinulle?
- Mitä harrastus merkitsee sinulle?
 - Onko saavutuksia tai tärkeitä hetkiä metsästyksessä
- Mitä harrastus mielestäsi vaatii?
- Millaista olla naisena mukana miesvaltaiseksi ajatellussa harrastuksessa?
- Miten naisiin suhtaudutaan metsästyksessä?
- Miten metsästäviin naisiin ja metsästyksen suhtaudutaan yleisemmin, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa?
- Onko sukupolvien välillä eroja suhtautumisessa metsästyksen ja naisiin metsästä-
mässä?
- Onko ollut hetkiä, jolloin omaa harrastusta on pitänyt todistella muille?

Lopetus

- Haluaisitko vielä lisätä jotain?